

A fesztivál öt napján a nevező 15 ország 87 filmje 18 előadásban került az összesen mintegy ötezer főnyi közönség elé. A 17 szakterület szerint csoportosított filmek mindegyike színes volt, kópiaméretük fele-fele arányban oszlott meg a 35 és a 16 mm között. A filmek szinkronizálását az Országos Kutatófilm Központ végezte.

Az 1. táblázat az egyes országok által nevezett filmek, valamint a díjak és különdíjak számát mutatja.

1. táblázat

A nevezett filmek országok és helyezések szerinti megoszlása

Ország	A nevezett filmek száma	I. helyezés	II. helyezés	III. helyezés	Küöldíj
Belgium	1				1
Kanada	1				2
Finnország	2	1		1	
Franciaország	3	1	1	1	
Hollandia	1				
Lengyelország	1	1			
Magyarország	36	1	4	3	8
Nagy-Britannia	1	1			
NDK	5		1	1	1
NSZK	15	1	1	3	4
Olaszország	2		2		
Románia	2				
Svájc	2				1
Svédország	1				
Szovjetunió	14	1	2	2	3
Összesen	87	7	11	11	20

A fesztivál zsürijének tapasztalata alapján a nevezett filmek viszonylag kis száma a szinte minden országban előtérbe került takarékosággal magyarázható (pl. több szocialista ország pénzügyi gondok miatt nem nevezett filmet). Ugyanakkor ez a takarékoság jótékonyan hatott a fesztivál színvonalára, mivel a nevezett filmek színvonala mind tartalmi, mind esztétikai szempontból magasabb volt a megszokottnál.

A díjazott filmeket a rendezőbizottság – a fesztivál hagyományai alapján – a nevezőktől ajándékba elkéri, így remélhető, hogy azok – bekerülve a hazai műszaki és tudományos filmtárak anyagába – a továbbiakban a szakemberek számára könnyűszerrel hozzáférhetőek (megtekinthetők) lesznek.

Árkos Iván

Kutatási jelentések (reportok) központi katalógusa az Országos Műszaki Könyvtárban

Az Országos Műszaki Könyvtár (OMK) állományában ez idő szerint mintegy 85 ezer, túlnyomórészt műszaki tárgyú kutatási jelentés, report van. A reportok kutatási eredmények vagy folyamatban levő kutatások valamely adathordozón rögzített információi. (Az OMK gyűjteményében túlnyomórészt mikrofilm, kisebb részben fűzet és mikrofilm az adathordozó.) Erről a rendkívül értékes és hazánkban mindenképpen egyedülálló gyűjtemény gyarodásáról fennállása óta folyamatosan, kiadványok segítségével tájékoztatjuk az érdeklődőket. 1970-től 1980-ig kéthetenként *jegyzékeket* és évenként, majd 1976-tól félévenként *kumulált köteteket* adtunk ki az újonnan beszerzett reportok bibliográfiai adataival és indexekkel. 1981-től havonként publikáljuk az *Új kutatási és műszaki fejlesztési jelentések az Országos Műszaki Könyvtárban* c. kiadványt.

Ezen kívül van egy cédulakatalógusunk, amely *report-jelzetek* szerint tárja fel az állományunkban levő kutatási jelentéseket. A reportjelzetek általában a reportot készítő, a kutatást finanszírozó intézmény nevének rövidítéséből, valamint egy számból vagy a reportot forgalmazó intézmény által adott betű-szám kombinációból állanak. A reportoknak ez a legjellegzetesebb adata, irodalmi hivatkozásokban is ezt használják.

Munkánk közben felmerült a kérdés: vajon a miénken kívül hány, milyen gyűjtőkörű és mekkora reportgyűjtemény van az országban. 1981 folyamán megkezdtük azoknak a könyvtáraknak a felderítését, amelyek reportokkal rendelkeznek. Összesen 9 könyvtárral vettük fel a kapcsolatot, közülük háromban azonban nem találtunk bennünket érdeklő anyagot. A többit a következő három típusba sorolhatjuk:

a) Nagy – mintegy 70 ezer tételből álló – reportgyűjteménnyel rendelkező könyvtárat egyet találtunk, ez a Magyar Tudományos Akadémia Központi Fizikai Kutató Intézetének (KFKI) könyvtára. E könyvtár azonban nem tartja feladatának, hogy a régi, helyileg igen ritkán használt reportokat tovább őrizze. Mi vállalkoztunk ezek (az első menetben kb. 15 ezer db-ról van szó) átvételére, nyilvántartására, őrzésére és rendelkezésre bocsátására. E kutatási jelentések katalóguscédulái, amelyeket szintén az átadó könyvtár bocsátott rendelkezésünkre, azóta reportjelzet szerinti katalógusunkban már a mi helyrajzi számunkkal ellátva szerepelnek (*1. ábra*). Az eredeti helyükön maradó kutatási jelentésekről a KFKI kötetkatalógusaiból adhatunk tájékoztatást.

b) Kisebb reportgyűjteménnyel rendelkező könyvtárat hármaltaláltunk, úm. a Távközlési Kutatóintézet (TÁKI) könyvtárát, a Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) könyvtárát és a Medicor Művek Computeres

Tomográfia Osztályának (Medicor CT) dokumentációs tárá. Állományuk 1000–3000 egység között váltakozik. E könyvtárak vállalták, hogy korábban beszerzett report-jaikról visszamenőlegesen, az újakról pedig folyamatosan 1–1 katalóguscédulát küldenek az OMK-ba. A TÁKI reportjainak túlnyomó részéről már beküldte a cédulákat (2. ábra). A SZTAKI és a Medicor CT ez év folyamán kezdi meg a katalóguscédulák küldését.

Reportjelzetek	OMK helyrajzi szám
↓	↓
IDO 14.578	N 14 951
TID 4500 (17th ed.)	

VANDER WALL, E. M.—BAUER, D. L.—HAHN, H. T.
Salt phase chlorisation of reactor fuels. 3. Pt. Catalyzed dissolution of uranium dioxide in lead chloride-chlorine systems.
Febr. 1962. 19 p.

1. ábra A KFKI-tól átvett reportok címléírása

Reportjelzet
↓
NTIS AD/A 016 965

Distefano, Thomas, H.: The physics of Reliability of Future Electronic Devices 1975. 1 115 p. 29 cm.
Bibliogr.: 110–115 p.

B 994
↑
A TÁKI kódja

2. ábra A TÁKI használta címléírás

Reportjelzet
↓
333.266

KIM, Y[oung] S[uh]:
Lorentz-invariant minimum uncertainty product.
College Park, Md. 1975. 6 lap 28 cm. /University of Maryland. Department of Physics and Astronomy. Center for Theoretical Physics. Technical report. 76–008. no./
Soksz.
Bibliogr. 6. lap
530.12:530.145
UM—DPA—CTP—76—008

B 11
↑
A BMEKK kódja

3. ábra A BMEKK report-címléírása

c) Két könyvtárnak, a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának (BMEKK) és az Építésügyi Tájékoztatói Központ Építésügyi Központi Könyvtárának (BMEKK) és az Építésügyi Tájékoztatói Központ Építésügyi Központi Könyvtárának (ÉTK ÉKK) ugyancsak vannak reportjai, de könyvként dolgozzák fel őket. A BMEKK a meglévő reportjairól már megküldte a cédulákat (3. ábra). Az ÉTK ÉKK 1981. évi report-beszerzéseiről visszamenőleg küld majd katalóguscédulákat, az új beszerzésekről pedig folyamatosan. Az 1981 előtti anyagról szakosított jegyzéket kaptunk.

Az említetteken kívül még sok további könyvtár szokott report-bejelentést küldeni az Országos Széchényi Könyvtár *Külföldi Könyvek Központi Katalógusába* (KC). Hogy éppen oda, annak részben az az oka, hogy nincs az országban külön report-kc, részben az, hogy e könyvtárak report-beszerzése szórványos, részben pedig az, hogy bizonyos esetekben valóban nehéz eldönteni egy-egy kiadványról, hogy kutatási jelentés „akar-e lenni” vagy könyv. Az OSZK a report-kc létrehozását illetően felajánlotta együttműködését, és a KC-ba könyvként bejelentett reportok katalóguscéduláit folyamatosan, a katalógusrevízió során kiszűrt anyagot pedig visszamenőleg megküldi nekünk. Ezzel teljesebbé válik nyilvántartásunk, és támpontot kapunk arra nézve is, hogy melyik könyvtárban lappang nagyobb mennyiségű kutatási jelentés. Ennek eredményeként tudni fogjuk, hogy még mely könyvtárakkal érdemes felvonnunk report-ügyben a kapcsolatot.

1982-ben tehát folytatjuk a reportokkal rendelkező könyvtárakkal való kapcsolatok felvételét, hogy őket is megnyerjük az együttműködésre, azaz újonnan beszerzett reportjaik 1–1 katalóguscédulájának beküldésére az OMK-ba. A beküldött katalóguscédulák megformálását illetően nem teszünk kikötéseket, azaz a kc-együttműködésben részt vevő könyvtárak továbbra is úgy tüntetik fel rajtuk a reportok bibliográfiai adatait, ahogy az saját céljaiknak és gyakorlatuknak megfelel. A követelmény mindössze az, hogy a cédulán szerepeljen a *reportjelzet* (ha több van, valamennyi) és a *könyvtár kódja*, hiszen ez biztosítja egy-egy report visszakereshetőségét. Több reportjelzet esetén is csak egy katalóguscédulát kérünk, mert a további jelzetekhez mi készítünk utalólapot.

Még néhány szót a gyűjtőkorról. Az OMK állományának szakterületi összetételéről már szóltam. Azok a könyvtárak is, amelyeket eddig megkerestünk, szintén a műszaki, a műszaki határterületi és a természettudományi kutatási jelentéseket gyűjtik. Az OSZK KC-jából egyelőre ugyancsak e szakterületekhez tartozó jelentések katalóguscéduláinak megküldését kértük. A könyvtáraktól szívesen vennénk azonban bármiféle tartalmú kutatási jelentés bejelentését, hiszen egy országos központi katalógusnak igazában csak így van értelme. Arról meg talán szólni sem érdemes, hogy esetenként nagyon nehéz pontosan és logikusan meghatározni, hogy egy-egy doku-

mentum tartalmilag mely tudományterületre esik. Pl. az OMK viszonylag jól definiált gyűjtőkörébe utalt reportok tartalmában is lépten-nyomon fedezhetni fel lényeges társadalomtudományi, orvosi, mezőgazdasági stb. vonatkozásokat.

Ez az ismertetés két okból készült. Egyrészt minél szélesebb körben szeretnénk publikussá tenni, hogy létezik egy kialakulóban levő, de máris tekintélyes címanyaggal rendelkező központi reportkatalógus, amelynek fő célja az, hogy minél többen informálódjanak belőle. Másrészt arra szeretnénk kérni a reportokkal rendelkező könyvtárak munkatársait, hogy keressenek meg bennünket, ajánlják fel együttműködésüket, hogy a jövőben az ő anyagukból is profitálhassanak az érdeklődők.

Címünk és telefonszámunk: *Országos Műszaki Könyvtár, Gyarapítási osztály, különgyűjteményi csoport, Budapest, Reviczky u. 6. 1088. Tel.: 336-309/144.* Ugyane számon, valamint a referenz csoport számain (336-309/118 és 335-784) lehet érdeklődni a reportok megléte és lelőhelye felől is.

Indali Györgyné

Nemzetközi szabványosítási szeminárium Budapesten

Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár a Magyar Unesco Bizottság megbízásából, az Unesco támogatásával 1982. június 7–15. között *Third International Seminar on the Application of Standards in Information* címmel nemzetközi szemináriumot rendez Budapesten. A szeminárium célja az, hogy az Unesco tagországokból – elsősorban fejlődő országokból – részt vevő szakembereket megismertesse az információs szabványosítás komplex területével, tudatosítsa a szabványosítás előnyeit, továbbá segítséget nyújtson a szabványok és más normatív dokumentumok alkalmazásához az információs tevékenységben. A szeminárium előadói ismert hazai és nemzetközi szakértők.

* * * *

VIDEOTEX RENDSZEREK

A videotex rendszerek lehetőségei és távlatai

Az egyre népszerűbb videotex rendszerek különféle változatainak közös lényege az, hogy központi számítógépben tárolt közérdekű és szakmai információkat egy nagy információs bankból való választás, válogatás alapján az otthoni tv-készülékek képernyőjén lehet megjeleníteni. Az információszolgáltatások között olyanok is vannak, mint különféle bankügyletek, menetrendi adatok, időjárás tájékoztatás, színház-, moziműsorok, hírek, vásárlási katalógusok, könyvtári információk stb.

A gondolat nem új, de csak a legutóbbi években nyílt mód ezeknek az olcsó, házi szolgáltatásoknak széles körű bevezetésére. Ebben úttörő szerepet játszott a brit posta, amely *Viewdata* nevű kísérleti szolgáltatással jelentkezett először a piacon. Az 1974 óta működő és 1976 óta üzemszerű szolgáltatás mai neve *Prestel*, a *viewdata* szó pedig a hasonló típusú rendszerek közös elnevezéseként honosodott meg.

A videotex rendszerek fajtái

Két alapvető szolgáltatási rendszert különböztetünk meg:

1. Az *egyirányú* közérdekű információs rendszerek, amelyek információs oldalakat közvetítenek a normál tv-csatornákon keresztül az otthoni készülékeknek. Ezeket összefoglaló néven *teletextnek* szokták hívni. Az átviteli rendszer szempontjából két válfaj különböztethető meg:

a) *Keskenysávú teletext közvetítés.* Az ilyen rendszerekben a szöveges és grafikus információkat a televíziós jelekkel együtt sugározzák, mégpedig a függőleges kioltási tartományt (Vertical Blanking Interval, VBI) hasznosítva. A normál tv-adásban a sor- vagy képviszátérítéshez elengedhetetlenül szükséges, igen rövid szünetekbe iktatják be a teletext információsugrázást. Ugyancsak